

29. 7. 2005

ID: 35034

Překážky postupu řízení

Povahou věci ve formulaci „neumožňuje-li povaha věci v řízení pokračovat“, uvedené v první větě § 107 odst. 5 OSŘ, se rozumí hmotněprávní povaha předmětu řízení, která brání pokračování v řízení mj. tam, kde práva a povinnosti, o něž v řízení jde, jsou vázány podle hmotného práva na osobu účastníka řízení a nepřechází na právní nástupce.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 946/2003, ze dne 3.12.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně K. P., s. r. o., zastoupené advokátem, proti žalované L.-D. a. s., zastoupené advokátkou, o určení neexistence práva odpovídajícího věcnému břemenu, vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 9 C 25/2001, o dovolání žalované proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. prosince 2002, č. j. 24 Co 506/2002-99, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Pardubicích (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 28. března 2002, č. j. 9 C 25/2001-73, zamítl žalobu, aby soud určil, „že na domě čp. 28 v L. u D. na st. par. 52/1 v kat. území L. u D. a dále na st. p. 52/1 a poz. parcele č. 684/5 v obci a kat. území v L. u D. nevázne věcné břemeno spočívající v úplatném užívacím právu žalovaného, které bylo zřízeno smlouvou o zřízení věcného břemene uzavřenou mezi spol. K. spol. s r. o. L. u D. a žalovaným 22. 12. 1999 a vloženo do katastru nemovitostí KÚ v P.“, a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že právní předchůdkyně žalobkyně K., spol. s r. o. uzavřela se žalovanou L., spol. s r. o. se sídlem v L. u D., 22. 12. 1999 smlouvu o zřízení věcného břemene ve prospěch žalované, spočívající v úplatném užívacím právu celého domu č. p. 28 se stavební parc. č. 52/1 a pozemku parc. č. 684/5, včetně dalších parcel uvedených ve smlouvě, v kat. území a obci L. u D. Vklad tohoto práva byl zapsán do katastru nemovitostí 27. 12. 1999 s účinky vkladu 22. 12. 1999. Dne 3. dubna 2000 uzavřely K., spol. s r. o., a K. P., s. r. o., kupní smlouvu, jejímž předmětem mimo jiné byl dům č. p. 28 na stavební parc. č. 52/1, stavební parc. č. 52/1 a pozemek parc. č. 684/5 v kat. území a obci L. u D. Kupní smlouva byla vložena do katastru nemovitostí s účinky vkladu 10. 4. 2000. Jako vlastník označených nemovitostí je v katastru nemovitostí vedena žalobkyně. Soud prvního stupně shledal naléhavý právní zájem žalobkyně na požadovaném určení a dospěl k závěru, že smlouva o zřízení věcného břemene z 22. 12. 1999 je platná. Učinil též zjištění, že se jednalo o věcné břemeno ve prospěch žalované, tj. věcné břemeno „sloužící určité osobě“.

Krajský soud v Hradci Králové jako soud odvolací k odvolání žalobkyně usnesením ze dne 3. prosince 2002, č. j. 24 Co 506/2002-99, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Odvolací soud zjistil, že žalovaná společnost L., spol. s r. o., zanikla ke dni 28. června 2002 bez likvidace sloučením s nástupnickou společností L.-D., a. s., se sídlem v D. Odvolací soud dovodil, „že právo odpovídající věcnému břemenu váznoucímu na nemovitosti žalobkyně má tedy náležet výlučně žalované, právnické osobě, a není spojeno (na straně osoby z věcného břemene oprávněné) s vlastnictvím nemovitosti (§ 151n odst. 1 obč. zák.). Právo, které je předmětem požadovaného určení, pokud platně vzniklo, proto nejpozději zánikem žalované zaniklo (§ 151p odst. 4 občanského zák.) a na univerzálního právního nástupně žalované, společnost L.-D., a. s., nepřešlo“. Povaha věci brání, aby po zániku žalované bylo v řízení pokračováno.

Proti usnesení odvolacího soudu podala právní nástupkyně žalované dovolání z důvodů vady řízení, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a nesprávného právního posouzení věci. Potvrdila, že po rozsudku soudu prvního stupně žalovaná zanikla přeměnou - fúzí. Vytýká odvolacímu soudu, že po zániku žalované nerozhodl o tom, s kým bude na straně žalované nadále jednáno. Pokud by tak učinil, právní nástupkyně žalované by měla možnost vyjádřit se k aplikaci § 151p odst. 4 ObčZ. Společnost L.-D., a. s., se stala univerzálním nástupcem žalované. Podle názoru právní nástupkyně žalované „věcné břemeno je oprávněním, které je pojmově zahrnuto do termínu jmění ve smyslu obchodního zákoníku“ (§ 6 odst. 2 ObchZ), „oprávnění věcného břemene nezaniklo dle ust. § 151p odst. 4 obč. zákoníku, ale pojmově jako soubor veškerého majetku žalované, tudíž včetně oprávnění z věcného břemene přešlo na

L.-D., a. s.". Navrhla, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání proti usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou včas a že je přípustné, přezkoumal napadené usnesení podle § 242 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu (dále „OSŘ“) a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Podle § 107 odst. 1 OSŘ jestliže účastník ztratí způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda v řízení může pokračovat. Není-li možné v řízení ihned pokračovat, soud řízení přeruší. O tom, s kým bude v řízení pokračováno, soud rozhodne usnesením.

Podle § 107 odst. 5 OSŘ neumožňuje-li povaha věci v řízení pokračovat, soud řízení zastaví. Řízení zastaví soud zejména tehdy, zemřel-li manžel před pravomocným skončením řízení o rozvod, o neplatnost manželství nebo o určení, zda tu manželství je nebo není, pokud zákon nedovoluje, aby se v řízení pokračovalo; bylo-li již o věci rozhodnuto, soud současně toto rozhodnutí zruší.

Z hlediska procesního k právnímu nástupnictví dovolatelky na straně žalované došlo universální sukcesí. Nástupnickou společností je tudíž třeba v rozhodnutí označovat za žalovanou a doručovat jí písemnosti v tomto řízení. Pokud odvolací soud neuvedl tuto nástupnickou společnost v záhlaví dovoláním napadeného usnesení, jde o vadu, která však neměla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Obecně vzato bylo možno v řízení pokračovat v řízení s nástupnickou společností a rozhodnout o tom podle § 107 odst. 1 OSŘ in fine, avšak speciální ustanovení § 107 odst. 5 OSŘ tomuto postupu brání. Pokud jde o slova „neumožňuje-li povaha věci v řízení pokračovat“, uvedená v první větě § 107 odst. 5 OSŘ, pak povahou věci se rozumí hmotněprávní povaha předmětu řízení, která brání pokračování v řízení mj. tam, kde práva a povinnosti, o něž v řízení jde, jsou vázány podle hmotného práva na osobu účastníka řízení a nepřechází na právní nástupce. K tomu srov. rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ČSR, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 66, ročník 1973, podle kterého „pro úvahu soudu o tom, zda v případě smrti žalobce v průběhu občanského soudního řízení o náhradu škody má být řízení zastaveno anebo má být přerušeno či v něm pokračováno (§ 107 odst. 1 o. s. ř.), je zpravidla rozhodující, dochází-li smrtí žalobce k zániku uplatněného nároku, nebo přechází-li tento nárok na dědice“.

Podle § 151p odst. 4 ObčZ patří-li právo odpovídající věcnému břemeni určité osobě, věcné břemeno zanikne nejpozději její smrtí nebo zánikem.

Věcné břemeno, zřízené smlouvou o zřízení věcného břemene z 22. 12. 1999 a spočívající v úplatném užívacím právu ve smlouvě blíže označených nemovitostí, bylo zřízeno ve prospěch společnosti L., spol. s r. o. se sídlem v L. u D. 28, čili bylo zřízeno ve prospěch určité osoby (§ 151n odst. 1 ObčZ), a ve smyslu poslední citovaného ustanovení zaniklo zánikem osoby z věcného břemene oprávněné. Tato skutečnost, tj. hmotněprávní povaha předmětu řízení, brání tomu, aby v řízení bylo pokračováno s právní nástupkyní této společnosti. Odvolací soud proto nepochybil, pokud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil (§ 107 odst. 5 OSŘ).

Z uvedených důvodů proto dovolací soud podle § 243b odst. 2 OSŘ dovolání zamítl.

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)